

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

**HOTĂRÂREA nr. 684
din 30.09.2019**

Dosar nr: 269/ 2020 conexat cu dosarele 260/2020, 261/2020 și 357/2020

Petiția nr: 2351/21.04.2020 conexeate cu petițiile 2275/15.04.2020, 2282/15.04.2020 și 2937/20.05.2020

Petenti:

Reclamat: Ministerul Afacerilor Interne

Obiect: petenții sesizează o posibilă faptă de discriminare ca urmare a semnării între Ministerul Afacerilor Interne și Biserica Ortodoxă Română, a *Acordului privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020*, acordul și efectele acestuia fiind discriminatorii.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petenților

1. cu domiciliul în
2. cu domiciliul în
3. cu domiciliul în
4. Fundația Szekler Monitor cu sediul în Mun. Gheorghieni, Piața Libertății nr 22, Jud. Harghita

Numele și sediul părții reclamate/martorilor

5. Ministerul Afacerilor Interne cu sediul în București, Sector 1, Piața Revoluției nr. 1A

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

6. Petenții sesizează Consiliul cu privire la presupusa faptă de discriminare la care au fost supuși cetățenii cultelor religioase recunoscute pe teritoriul României ca urmare a semnării *Acordului privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020*, între Ministerul Afacerilor Interne (în continuare MAI) și Biserica Ortodoxă Română (în continuare BOR), în data de 14.04.2020, fiind considerate discriminatorii atât acordul în sine, cât și efectele pe care acest acord le produce din momentul semnării și emiterii lui în spațiul public.

III. Procedura de citare

7. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare.

8. Prin adresele nr. 2351/02.06.2020, nr. 2275/04.05.2020 și nr. 2957/2020 transmise petenților, s-a adus la cunoștința acestora faptul că, în temeiul prevederilor art. 28 coroborat cu art. 5 și art. 7 alin (1) din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, Colegiul director a invocat, din oficiu, excepția lipsei calității procesuale active a petentului și a pus în vedere acestora să își formuleze propriile apărări/puncte de vedere cu privire la excepția invocată din oficiu (fila 9 la dosarul 260/2020, fila 13 la dosarul 269/2020 și fila 4 la dosarul 357/2020).

9. În dosarul nr. 269/2020, petentul nu a comunicat punctul său de vedere cu privire la excepția lipsei calității procesuale active ridicată din oficiu de Colegiul Director, punct de vedere ce urma să fie transmis în termenul de 15 zile acordat conform notificării către acesta.

10. În dosarul nr. 260/2020, petentul a comunicat un punct de vedere cu privire la excepția lipsei calității procesuale active ridicată din oficiu de Colegiul Director, adresa înregistrată cu nr. 3123/28.05.2020 (fila 12 la dosar).

11. În dosarul nr. 357/2020, petenta a comunicat un punct de vedere cu privire la excepția lipsei calității procesuale active ridicată din oficiu de Colegiul Director, adresa înregistrată cu nr. 3775/23.06.2020 (fila 11 la dosar).

12. În dosarul nr. 260/2020, petentul și partea reclamată au comunicat puncte de vedere și concluzii scrise (filele 16-20 la dosar și filele 24-29 la dosar).

13. În dosarul nr. 357/2020, petenta și partea reclamată au comunicat puncte de vedere și note scrise (filele 17-21 la dosar și fila 24 la dosar).

14. Părțile au comunicat acordul lor scris și și-au exprimat acordul cu privire la soluționarea în lipsă a petiției.

15. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

16. Petenții sesizează Consiliul cu privire la presupusa faptă de discriminare apărută ca urmare a semnării, în data de 14.04.2020, a *Acordului privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020*, între Ministerul Afacerilor Interne și Biserica Ortodoxă Română, fiind considerate discriminatorii atât acordul în sine, cât și efectele pe care acest acord le produce din momentul semnării și emiterii lui în spațiul public, inclusiv discriminarea la care au fost supuși reprezentanții celorlalte culte religioase recunoscute oficial în România.

17. În fapt, petenții arată următoarele:

17.1. Statul român este neutru față de orice religie, confesiune ori ideologie-atee, în conformitate cu prevederile art. 9, alin. I din Legea nr. 489/2006 a Cultelor;

17.2. Prin acordul semnat la data de 14.04.2020 între Ministerul Afacerilor Interne și Biserica Ortodoxă Română (acord privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale), precum și prin reacțiile publice avute, oficialii din cadrul Guvernului României au favorizat Biserica Ortodoxă Română, neavând justificarea necesității încheierii unui asemenea acord;

17.3. Statul român nu a semnat un acord similar cu reprezentanții cultelor religioase care au celebrat Paștele pe rit vestic, respectiv Biserica Romano-Catolică, Biserica Evanghelică Luterană, Biserica Reformată Calvină, Biserica Unitariană ș.a. (în data de 12 aprilie 2020) ori cu cei ai religiei iudaice, care au celebrat în intervalul 8-16 aprilie 2020 sărbătoarea de Pesah, introducându-se un regim preferențial discriminatoriu în sens pozitiv cultului ortodox;

17.4. Chiar dacă reprezentanții altor culte/religii decât cea creștin ortodoxă nu ar fi cerut un acord similar (în temeiul art. 9, alin. 5 din Legea nr. 489/2006 a Cultelor), poate fi vorba de înțelegerea de către aceste culte a contextului riscant al pandemiei, precum și de conformarea necondiționată în fața deciziilor emise de autorități și în fața argumentelor aduse de vocile din domeniul medical.

17.5. Se poate remarca și faptul că, la data de 19.04.2020, nu doar cultul Bisericii Ortodoxe a celebrat Paștele dar și Biserica Română Unită Greco-Catolică, în cazul acestor credincioși, ca și în cazul tuturor celor aparținând celorlalte culte, care au celebrat cu o săptămână înainte, nu au fost instituite acorduri sau excepții similare, care să faciliteze practica liturgică, în context epidemic.

17.6. Prin contrast, o serie de comunicate emise de Biserica Ortodoxă Română arată din contră, că reprezentanții acesteia nu au înțeles pe deplin pericolul pandemic, invocând imposibilitatea de transmitere a virusului la împărtășania cu o singură linguriță, deși contrariul a fost demonstrat în mod tragic.

<https://romania.europalibera.org/a/bor-coronavirus-impartasania-nu-este-sursa-infestare-ce-se-intampla-cu-sluibe-paste/30504711.html>

<https://newsweek.ro/sanatate/sute-de-persoane-iii-izolare-dupa-ce-s-au-SDQvedit.-si-impartasit-unui-preot-infectat-cu-coronavirus?fbclid=IwARI7uOPAWuSMfThauRsFiBDNMaOoYOMinlau4n8ocdF-Vc3sqInHssprvis>

<https://www.mediafax.ro/social/raspunsul-bor-la-criticile-lui-iohannis-acordul-patriarhiei-cu-mai-in-consonanta-cu-starea-de-umentu-nu-suntem-o-tara-crestinopata-19075242>

17.7. Ministerul Afacerilor Interne nu a prezentat argumentele pentru care a dat curs cerinței Bisericii Ortodoxe Române, știut fiind din vreme că un vârf de risc epidemiologic este așteptat în perioada Paștelui ortodox, lucru spus în mod repetat chiar de persoane din cadrul ministerului. Măsurile legale dispuse anterior Paștelui Catolic dar mai ales adeziunea personală a covârșitoarei majorități a cetățenilor aparținând acestor culte s-a observat prin absența oricăror incidente notabile, generând un efect clar de combatere a răspândirii bolii contagioase Covid-19.

17.8. Se poate observa că nici al doilea Acord încheiat între MAI și Biserica Ortodoxă Română nu a fost perfect compatibil cu restricțiile impuse prin Ordonanțele Militare, prin permiterea formării de grupuri de câte 5 persoane sau chiar mai multe (clerici și voluntari), în contextul în care numărul maxim de persoane care nu locuiesc împreună, permis a se deplasa în spațiul public, este de 3 persoane.

17.9. În lumina acestor fapte reiese în mod vădit că inițiatorii celor două acorduri au urmărit în mod deliberat crearea unui avantaj exclusiv, a unei discriminări pozitive absolute, în favoarea Bisericii Ortodoxe Române, inițiativă care, în opinia petenților, este neconstituțională, împotriva literei și spiritului legislației anti-discriminare și nu poate fi tolerată, nici măcar în virtutea argumentului majorității.

17.10. Utilizând cadre ale Ministerului Afacerilor Interne în vederea implementării acordului de colaborare, au putut apărea mai multe efecte negative ce comportă varii forme de discriminare, cum ar fi, în opinia petenților:

- *de ordin confesional-religios*, credincioșii care au sărbătorit Paștele pe rit vestit sau Pesahul neavând parte de egalitate de tratament din partea autorităților publice, probabil lezând și credințele unor cadre ale ministerului care ar asigura implementarea acordului dintre MAI și BOR. Petentul menționează că, în forma noului acord (nr. 12435/15 aprilie 2020), la punctul 6, a rămas o prevedere cu caracter discriminatoriu, și anume: „6. În spitalele unde nu există preot de caritate, cadrele Ministerului Afacerilor Interne aflate în misiune în noaptea de înviere vor distribui Sfânta Lumină acestor unități, precum și centrelor sociale și centrelor de carantină.”

(link: <https://basilica.ro/wp-content/uploads/2020/Q4/Acord-2- BOR-MAI.pdf>)

- *de ordin politic*, prin acuzațiile nedovedite aduse Partidului Social-Democrat de încălcare a prevederilor ordonanțelor militare și de a pune în pericol sănătatea și siguranța cetățenilor, lezându- se credințele politice ale unor cetățeni români,

(link: <https://www.g4media.ro/marcel-vela-avertizat-ca-primari-psd-pregateau-diversiuni-gen-10-atmest-de-pasti-stameau-crcdinciosii-sa-asalteze-biserici-prin-rotocolul-incheiat-cu-bor-credinciosii-s.htm>)

<https://www.g4media.ro/psd-respinfte-acuzatiile-ministrului-marcel-vela-raspandirea-de-informatii-false-constituie-infractiune.html>

- *de natură a siguranței publice*, resursele MAI fiind dirijate în interesul unui actor, fără a fi realizat un studiu de impact, de natură a clarifica dimensiunea resurselor necesare pentru a aplica acordul.

- *de natură a încălca dreptul de ocrotire a sănătății*, tot statul fiind responsabil, conform art. 34 din Constituție, să-l garanteze și să ia măsuri pentru asigurarea igienei și sănătății publice. Petenții consideră că un asemenea acord vine să împiedice respectarea Constituției, în contextul pandemiei, mai ales că reprezentanții Ministerului Sănătății și diferite voci din sistemul de sănătate și chiar din Ministerul de Interne au avertizat în legătură cu pericolul transmiterii comunitare a coronavirusului în perioada Paștelui, inclusiv în spitale.

- *de natură a încălca dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*, contextul epidemiei și a pericolului transmiterii comunitare a virusului punând mare presiune pe sistemul medical și implicit, pe personalul acestuia, precum și atentând la siguranța personalului MAI.

<https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/sanatate/horatiu-moldovan-iTiinisterul-sanatatii-ne-asieptiim-ca-varful-enidemieii-sa-fie-imediat-diipa-paste-1290528>

<https://www.rfi.ro/social-12Q130-tatani-despre-varful-pandemiei-de-covid-19-depinde-de-afluxul-de-romani-care-vin-acasa>

<https://www.mediafax.ro/coronavirus/raed-araf-at-despre-posibila-perioada-de-varl-a-coronavirusuhii-la-ce-ne-putem-astept.a-in-preaima-paslelui-18949567>

<https://www.g4media.ro/video-klaus-iohannis-voi-cerc-premierului-si-rnistrului-de-interne-sa-revina-asupra-acorduliii-cu-bor-stati-acasa-altfcl-dupa-sarbatori-vom-avea-inmormantari.html>

<https://www.g4media.ro/directorul-medical-de-la-victor-bahes-ar-fi-fbst-de-preferat-un-ptLste-sarbatorit-restrans-daca-nu-se-poate-vom-avea-spitalele-aalomerate-in-inaximum-doua-santamani-ne-vom-confrunt.html>

18. În concluzie, petenții consideră că semnarea acordului de colaborare dintre Ministerul Afacerilor Interne și Biserica Ortodoxă Română reprezintă un act discriminatoriu în sine, ținând seama de contextul excepțional al pandemiei, de lipsa argumentelor justificative, ignorarea

avertismentelor emise inclusiv de oficiali din cadrul Guvernului României și de Președinte și, mai ales, de discriminarea mai multor categorii de cetățeni, care necelebrând Paștele ortodox, nu au beneficiat de același tratament instituțional dar suportă aceleași consecințe negative în contextul unui vârf pandemic anticipat de specialiști.

19. Totodată, petenții au solicitat sancționarea Ministerului Afacerilor Interne pentru discriminarea mai multor categorii de cetățeni, ca urmare a semnării acordului dintre minister și Biserica Ortodoxă Română. Privilegierea unui cult creștin în raport cu alte practici similare a devenit evidentă prin raportarea la situația că, în data de 12 aprilie 2020, a fost sărbătorită aceeași celebrare religioasă de către alte culte recunoscute oficial în România or, în limita tipicului confesional, persoanele aparținând celorlalte culte menționate, nu au beneficiat de aceeași libertate așa cum au beneficiat credincioșii ortodocși o săptămână mai târziu.

20. În susținerea argumentelor, petenții a atașat ca probe direcționarea către următoarele link-uri:

<https://romania.europalibera.org/a/bor-coronavirus-impartasania-nu-este-sursa-infestare-ce-se-intampla-cu-sluibe-paste/30504711.html>

<https://newsweek.ro/sanatare/sute--de-persoane-iii-izolare-dupa-ce-s-au-SDQvedit.-si-impartasit-unui-preot-infectat-cu-coronavirus?fbclid=IwARI7uOPAWuSMfThauRsFiBDNMaOoYOMinlau4n8ocdF-Vc3sqInHssprvis>

<https://www.mediafax.ro/social/raspunsul-bor-la-criticile-lui-iohannis-acordul-patriarhiei-cu-mai-in-consonanta-cu-starea-de-ument-a-nu-suntem-o-tara-crestinopata-19075242>

Susținerile părții reclamate

Susținerile părții reclamate Ministerul Afacerilor Interne prin reprezentant

21. Prin adresa înregistrată cu nr. 3961 din data de 02.07.2020, partea reclamată formulează un punct de vedere în care arată următoarele:

22. 1 Cu privire la excepția lipsei calității procesuale a petentului, partea reclamată solicită admiterea lipsei calității procesuale active pentru următoarele motive:

- potrivit prevederilor Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, aprobată prin Ordinul președintelui Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nr. 144/2008, petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa iar persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare. Așa cum reiese din memoriile formulate către CNCD se solicită denunțarea Acordului Patriarhiei Române-MAI nr. 4110/12310 din 14.04.2010 privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020 și constatarea caracterului său discriminatoriu, precum și al Acordului Patriarhiei Române - MAI nr. 4193/12435/15.04.2020, însă din cuprinsul acestor memorii nu rezultă îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 7 sau 8 din Procedură.

22.2. Cu privire la situația de fapt adusă în atenție, partea reclamată arată că s-a solicitat denunțarea Acordului privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020, încheiat între Patriarhia Română și MAI în data de 14.04.2010. Astfel, se poate observa că prevederile acestui document aveau o aplicabilitate limitată în timp, respectiv pentru zilele de 17.04.2020, 18.04.2020 și 19.04.2020, vizând stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor

pascale. În data de 15.04.2020, Acordul criticat a fost modificat prin Acordul înregistrat sub nr. 12435/ 4193/15.04.2020, prin modificările aduse eliminându-se atât prevederile care dădeau posibilitatea credincioșilor să își părăsească locuința, cât și obligația forțelor de ordine să sprijine preoții și voluntarii în împărțirea „Sfintei lumini”.

În considerarea faptului că primul acord dintre Patriarhia Română și MAI avea aplicabilitate temporară, precum și că acesta a fost ulterior modificat printr-un alt acord încheiat între cele două instituții, partea reclamată apreciază că memoriul înregistrat la CNCD sub nr. 2275/15.04.2020, a rămas fără obiect. În context, pe cale de consecință, partea reclamată solicită Colegiului director să constate că petițiile nr. 2275/15.04.2020 și nr. 2336/21.04.2020 au rămas fără obiect.

22.3. În ceea ce privește conținutul petițiilor nr. 2275/15.04.2020 și nr. 2336/21.04.2020, în considerarea art.38, alin.(2) lit. d) din Procedură, partea reclamată precizează următoarele:

a) Cadrul normativ în domeniul managementului situațiilor de urgență, reprezentat în principal de OUG nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 15/2005, cu modificările și completările ulterioare, stabilește un mecanism în vederea adoptării deciziilor strategice necesare pentru gestionarea situațiilor de urgență determinate de diverse tipuri de risc stabilite potrivit normelor în vigoare. În cadrul acestui mecanism funcționează Comitetul național pentru situații speciale de urgență, care a devenit Comitetul național pentru situații de urgență (denumit în continuare Comitet). În cadrul acestui Comitet funcționează Grupul de suport tehnico-științific privind gestionarea bolilor înalt contagioase pe teritoriul României (denumit în continuare Grup de suport), care a fost înființat prin Hotărârea nr. 3/2016 a Comitetului național pentru situații speciale de urgență și care are ca scop monitorizarea alertelor internaționale emise de Organizația Mondială a Sănătății și a stării de pericol pe care o generează pe teritoriul României, gestionarea și coordonarea intervențiilor, instruirea personalului competent în scopul prevenirii și controlului bolilor cu potențial foarte ridicat de transmitere și răspândire pe teritoriul României.

b) Grupul de suport este constituit din reprezentanți ai MAI - Departamentul pentru Situații de Urgență, Ministerului Sănătății, Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor, Ministerul Educației și Cercetării și structurile subordonate acestora, experți, specialiști, consultanți, reprezentanți ai unor institute medicale sau de cercetare, instituții sau servicii publice cu atribuții în domeniu.

c) Ca urmare a riscului de sănătate publică pe care îl reprezenta infecția cu noul coronavirus la nivel internațional, începând cu luna ianuarie 2020, Grupul de suport a analizat alertele internaționale, a propus o serie de măsuri, a adoptat proceduri, a analizat necesarul de echipamente de protecție, aceste măsuri concretizându-se prin hotărârile adoptate ulterior și care au fost înaintate Comitetului în vederea analizării și emiterii unor decizii. Astfel, în data de 10.03.2020, prin Hotărârea nr. 9, Grupul de suport a decis înaintarea spre aprobarea Comitetului, a propunerii privind restricționarea activităților culturale, științifice, artistice, religioase, sportive și de divertisment, în spații închise, cu participarea a peste 100 de persoane. Hotărârea Grupului de suport nr. 9 din 10.03.2020 a fost aprobată, integral, de către Comitet prin Hotărârea nr. 7/11.03.2020.

d) În data de 13.03.2020, pe fondul creșterii numărului de cazuri confirmate cu noul coronavirus. Grupul de suport a propus, prin Hotărârea nr. 11 (aprobată prin Hotărârea nr. 9/14.03.2020), restricționarea activităților culturale, științifice, artistice, religioase, sportive și de divertisment, în spații închise, cu participarea a unui număr mai mare de 50 de persoane, iar

În data de 16.03.2020 Președintele României a emis Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României (ulterior prelungită prin Decretul Președintelui României nr. 240/2020), prin care a fost restrâns exercițiul unor drepturi fundamentale consacrate de Constituție, în vederea realizării managementului situației de urgență determinate de răspândirea noului coronavirus, pe durata stării de urgență fiind restrânse, printre alte drepturi fundamentale, dreptul la libera circulație și libertatea întrunirilor.

e) În temeiul prevederilor menționate a fost emisă Ordonanța militară nr. 1/2020 privind unele măsuri de primă urgență care privesc aglomerările de persoane și circulația transfrontalieră a unor bunuri, ținându-se seama de evaluarea realizată de Comitet. Astfel, potrivit art. 2 din Ordonanța militară nr. 1/2020 au fost suspendate toate activitățile culturale, științifice, artistice, religioase, sportive, de divertisment sau jocuri de noroc, de tratament balnear și de îngrijire personală, realizate în spații închise. Acest articol a fost ulterior modificat de art. 9 alin. (1) din Ordonanța militară nr. 2/2020, în sensul că se puteau oficia slujbe în lăcașurile de cult de către slujitorii bisericești/religioși, fără accesul publicului, slujbele putând fi transmise în mass-media sau online.

f) La data încheierii Acordului nr. 4193/12435/15.04.2020 erau în vigoare interdicțiile de circulație în afara locuinței/gospodăriei prevăzute la art. 1 din Ordonanța militară 3/24.03.2020 privind măsuri de prevenire a răspândirii COVID-19, de la acestea fiind stabilite ca excepții, *inter alia*, deplasările în scop umanitar sau de voluntariat, măsurile dispuse având la bază analizele și recomandările Institutului Național de Sănătate Publică (INSP), care avertizează asupra riscului crescut de îmbolnăvire pentru vârstnici și persoane având condiții medicale preexistente. Totodată, INSP a recomandat suspendarea adunărilor în masă, luând în considerare criterii precum: amploare evenimentului, numărul participanților și dacă acesta se desfășoară sau nu într-un spațiu închis.

g) Măsurile de prevenire și combatere au fost adoptate în mod gradual, în funcție de evoluția răspândirii infecției la nivel național și de riscurile pe care aceasta le putea genera asupra categoriilor vulnerabile. În contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, măsurile dispuse la nivel național pentru gestionarea crizei pandemice au avut efecte inclusiv în planul ordinii și siguranței publice, structurile de aplicare a legii din cadrul MAI manifestând un rol activ în îndeplinirea obligațiilor ce le revin pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, în prevenirea fenomenului infracțional și pentru menținerea unui climat de siguranță civică.

22.4. Referitor la Acordul încheiat între Patriarhia Română și MAI nr. 4110/12310 din 14.04.2010, document a cărui denunțare a fost solicitată, partea reclamată arată că acesta reprezintă un acord de voință între MAI și patriarhie și ca atare, reprezintă manifestarea de voință a două instituții, măsurile cuprinse în acesta fiind măsuri administrative, de cooperare/colaborare între cele două instituții, stabilind modalități de lucru interinstituționale cu ocazia sărbătorilor pascale. Așadar, actul în discuție este un act intern al părților semnatare, care nu produce în mod direct drepturi și obligații în sarcina altor subiecți de drept și care a fost modificat prin Acordul înregistrat sub nr. 12435/4193/15.04.2020, motiv pentru care partea reclamată apreciază că sesizarea înregistrată la CNCD sub nr. 2275/15.04.2020 a rămas fără obiect.

23. În continuare, partea reclamată precizează faptul că cele două acorduri încheiate între Patriarhia Română și MAI reprezintă, în esență, documente de susținere și sprijin în efortul comun de protejare a drepturilor și libertăților cetățenilor, documentele vizând atât componenta preventivă, cât și mecanismele necesare menținerii și asigurării ordinii publice, și

a gradului de siguranță a cetățenilor.

24. Cu privire la criticile petenților referitoare la o eventuală încălcare a principiului egalității/nediscriminării, instituită de cele două acorduri încheiate între Patriarhia Română și MAI, prin faptul că introduceau „un regim preferențial, discriminatoriu în sens pozitiv cultului ortodox”, partea reclamată subliniază că, potrivit legii, MAI, prin structurile de specialitate din subordine, acționează pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale, pentru asigurarea unui climat de ordine și siguranță publică în vederea menținerii unei stări de normalitate civică și de respectare a prevederilor legale, fără deosebire de apartenență religioasă a cetățenilor. Totodată, prin acordul încheiat la nivel instituțional între Patriarhia Română și MAI nr. 4193/12435/15.04.2020, document aplicabil cu ocazia sărbătorilor pascale, nu au fost încălcate prevederile ordonanțelor militare emise în perioada stării de urgență, nu a fost permis accesul cetățenilor în biserică și nici nu a fost permisă deplasarea acestora la biserică.

25. În considerarea aspectelor prezentate, partea reclamată precizează că semnarea de către Patriarhia Română și MAI a Acordurilor nr. 4110/12310/14.04.2020 și nr. 4193/12435/15.04.2020 nu reprezintă acte/fapte de discriminare, ci răspunsul MAI la solicitarea unei instituții de cult din România.

26. În expunerea punctului de vedere, partea reclamată face referire la aprecierile și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului reiterând că nu orice diferență de tratament va constitui o încălcare în mod automat a articolului 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

27. În concluzie, partea reclamată arată că raportat la obiectul memoriului nu a fost identificat, în concret, potențialul criteriu de discriminare pe baza căruia s-ar supune persoana vizată ori alte persoane, unui tratament diferențiat care să genereze o eventuală răspundere pentru încălcarea principiului egalității/nediscriminării și, având în vedere aceste aspecte, se apreciază că afirmațiile petenților sunt vădit nefondate, iar situația generică expusă nu poate echivala cu pretinsa discriminare pe care o susțin, astfel încât conduita Ministerului Afacerilor Interne să fie considerată discriminatorie.

28. Pe cale de consecință partea reclamată consideră că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 2 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, în speță nefiind întrunite elementele constitutive ale unei fapte de discriminare.

V. Motivele de fapt și de drept

29. **În fapt**, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține din petiție faptul că petenții sesizează cu privire la presupusa faptă de discriminare apărută ca urmare a semnării *Acordului privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020*, între Ministerul Afacerilor Interne și Biserica Ortodoxă Română, în opinia petenților fiind considerate discriminatorii atât acordul în sine, cât și efectele pe care acesta le produce în spațiul public, inclusiv discriminarea la care au fost supuși reprezentanții celorlalte culte religioase recunoscute oficial în România.

30. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepția lipsei calității procesuale active a petenților, excepție invocată în cauză atât de către Colegiul Director din oficiu, cât și de către partea reclamată.

În drept, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd *„(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”* Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepției invocate.

31. *Procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor* are următoarele prevederi privind calitatea procesuală activă: *„Art. 5. Petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa. [...] Art. 7(1) Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.*

32. În dezbaterile privind analiza excepției, Colegiul Director apreciază că există interes în fața Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării deoarece toate categoriile de persoane au suferit restricții în perioada stării de urgență. În aprecierea acestui fapt trebuie avut în vedere și aspectul că atitudinea criticată de petenți nu poate fi considerată din principiu ca discriminatorie împotriva unuia sau altuia dintre cultele religioase recunoscute, luat la nivel particular însă, atitudinea criticată de către petenți instituie o favorizare la nivelul general al societății. În consecință, Colegiul director urmează a respinge excepția lipsei calității procesuale active a petenților invocată în cauză, motivat de faptul că printre restricțiile întâlnite în perioada stării de urgență a fost inclusă și restricția privind participarea la serviciul religios, aducându-se atingere atât unor comunități religioase cât și unor grupuri de persoane aparținând altor confesiuni.

33. De altfel, în temeiul prevederilor Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor aprobată prin Ordinul nr. 144 din 11 aprilie 2008, publicat în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, respectiv ale articolului art. 66, alin. 2, în ședință de Colegiu Director, s-a decis conexarea dosarelor nr. 269/ 2020, nr. 260/2020, nr. 261/2020 și nr. 357/2020, întrucât obiectul și cauza au între ele o strânsă legătură iar unii dintre petenți și-au declarat apartenența la o altă categorie religioasă decât cea creștin ortodoxă.

34. Colegiul director urmează a respinge și excepția lipsei de obiect a petiției invocată de către partea reclamată, având în vedere cele sesizate de către petenți, respectiv prevederile *Acordului privind stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020.*

35. În drept, raportat la obiectul petiției, Colegiul Director al CNCD are în vedere dispozițiile art.2, alin.3 din OG nr.137/2000, republicată privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Astfel, articolul în speță dispune că *„ Sunt discriminatorii potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin.(1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop sunt adecvate și necesare”.*

Astfel se poate considera discriminare indirectă:

- o diferențiere (dezavantajare)
- care rezultă dintr-o practică aparent neutră
- care atinge un drept
- fără o justificare obiectivă.

36. Cu privire la diferențiere se reține faptul că, prin acordul încheiat între MAI și BOR pentru stabilirea unor măsuri cu ocazia sărbătorilor pascale în anul 2020 și pentru distribuirea

paștilor și a luminii pascale, prevederile acestui acord au constituit o derogare de la normativele stării de urgență și de la restricțiile prevăzute de ordonanțele militare. În timp ce, anterior cu o săptămână sau chiar în aceeași perioadă cu sărbătorile creștin ortodoxe, alte culte religioase recunoscute au petrecut sărbătorile în izolare, fără a participa fizic la serviciile religioase, respectând toate restricțiile impuse de starea de urgență declarată pe teritoriul României, cetățenii români de religie creștin ortodoxă au avut posibilitatea să beneficieze de susținere și sprijin din partea tuturor forțelor coordonate în starea de urgență de către MAI, pentru stabilirea unor acțiuni comune cu ocazia sărbătorilor pascale din anul 2020. Acordul încheiat și posibilitatea oferită cetățenilor de religie creștin ortodoxă (în condițiile în care celalalte culte religioase au sărbătorit sau sărbătoreau paștele în aceeași perioadă), a adus o diferențiere între cetățenii români, considerată ca o inegalitate de tratament de ordin confesional religios, opinia publică considerând că cetățenii sunt de două categorii, respectiv: cei care, de altă religie fiind, au sărbătorit în izolare cu respectare prevederilor ordonanțelor militare, neavând parte de tratament egal din partea autorităților și cei cărora, de religie creștin ortodoxă fiind, li s-au acordat drepturi speciale pentru celebrarea sărbătorilor pascale.

În aceste condiții se observă că au existat deosebiri, producându-se o fracționare a populației și separarea acesteia între cetățenii care aparțin cultului creștin ortodox și cetățenii care aparțin altor culte religioase recunoscute pe teritoriul României.

37. Practica apare ca fiind aparent neutră însă este de natură a atinge un drept, respectiv dreptul de a facilita practica liturgică în context epidemic și de a se stabili felul în care celelalte culte religioase recunoscute își pot desfășura slujbele religioase sau cum pot celebra sărbătorile ținând seama de contextul excepțional al pandemiei, când toate cultele religioase suportau aceleași consecințe negative în contextul unui vârf pandemic anticipat de specialiști.

Colegiul director observă că în prezenta speță a fost adoptată o regulă aparent neutră, care în fapt a produs un dezavantaj pentru persoanele de altă confesiune religioasă, aceștia neputând beneficia de același tratament instituțional ca și cei de religie creștin ortodoxă, în timp ce suportau aceleași consecințe negative în contextul unui vârf epidemic când, potrivit Decretului Președintelui României nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, a fost restrâns exercițiul unor drepturi fundamentale consacrate de Constituție, în vederea realizării managementului situației de urgență determinată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2.

38. Trebuie avut în vedere faptul că deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul din criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, dar trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în acest articol de lege. Colegiul director a analizat în ce măsură există un criteriu ce poate fi reținut conform art. 2, alin. 1 din OG nr. 137/2000, republicată și care a stat la baza tratamentului invocat. Colegiul director constată că la baza tratamentului diferențiat invocat stă criteriul de religie, persoanele care aparțin unor alte confesiuni religioase recunoscute în România aflându-se într-o poziție de inegalitate față de alte persoane care sunt de religie creștin ortodoxă.

39. Privind justificarea obiectivă, prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a arătat că justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit.

40. Cu privire la scopul legitim, Colegiul Director reține faptul că acesta există, fiind vorba de modul de practicare a religiei și de modul de păstrare a regulilor impuse de contextul epidemiologic, fără aplicarea unui regim preferențial sau de privilegiu în contextul restricțiilor

generale pricinuite de instaurarea stării de urgență. Ministerul Afacerilor Interne reprezintă instituția specializată a statului, care exercită atribuții ce îi revin și în ceea ce privește apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv în planul ordinii și siguranței publice, îndrumând, coordonând, controlând și monitorizând activitățile din domeniile sale de competență desfășurate de către structurile de profil ori de personalul desemnat în acest scop la nivelul unităților din aparatul central al MAI, al instituțiilor și structurilor aflate în subordinea MAI și al unităților din subordinea acestora. În limitele și în condițiile stabilite potrivit legii, structurile de aplicare a legii din cadrul MAI manifestă un rol activ în îndeplinirea obligațiilor ce le revin pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, atât în prevenirea fenomenului infracțional cât și pentru menținerea unui climat de siguranță civică.

41. Colegiul director aplică prevederile art. 20, alin. 6 al OG nr.137/2000, conform căruia „*Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament*”. **Diferențierea în situația discriminării indirecte, poate fi justificată obiectiv. Justificarea obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare.**

42. Privind justificarea obiectivă, prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a enunțat următoarele principii:

- Convenția nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalități faptice, justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză.
- Prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă, art.14 din Convenție nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalități faptice, în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză, poate fi discriminatorie acea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod specific acel grup, o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (DH și alții împotriva Cehiei, 13 noiembrie 2007, Sampanis și alții împotriva Greciei, 5 iunie 2008).
- Justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit, în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (DH și alții împotriva Cehiei, 13 noiembrie 2007, Sampanis și alții împotriva Greciei, 5 iunie 2008).

43. În analiza scopului legitim, trebuie analizată existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere. În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat, dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere.

44. În analiza aspectelor sesizat s-au avut în vedere și susținerile părții reclamate care învederează faptul că acordurile încheiate între MAI și Patriarhia Română au fost ca răspuns la solicitarea unei instituții de cult din România și a reprezentat manifestarea de voință a două instituții – BOR și MAI, măsurile cuprinse în acest acord fiind măsuri administrative, de cooperare/colaborare între cele două instituții. Acordurile încheiate la nivel instituțional între MAI și Patriarhia Română stabileau modalități de lucru interinstituționale cu ocazia sărbătorilor

pascale, documentele fiind de susținere și sprijin în efortul comun de protejare a drepturilor și libertăților cetățenilor, vizând atât componenta preventivă cât și mecanismele necesare menținerii și asigurării ordinii publice, și a gradului de siguranță a cetățenilor. Prin încheierea acestor acorduri, MAI nu a urmărit în mod deliberat crearea unui avantaj exclusiv pentru persoanele de religie creștin ortodoxă și nu a introdus un regim preferențial în sens pozitiv cultului ortodox, acordul încheiat între cele două instituții fiind răspunsul MAI la solicitarea unei instituții de cult din România.

45. Această apărare nu poate fi reținută în totalitate având în vedere diferențele existente, și nu poate fi primită din mai multe considerente:

- Conform prevederilor Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, statul român aplică principiul neutralității față de credințele religioase iar prin autoritățile sale nu va promova și nu va favoriza acordarea de privilegii sau crearea de discriminări față de vreun cult, totodată, recunoscând cultelor rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social, precum și statutul lor de factori ai păcii sociale.

Potrivit art.9, alin (1) - (2) din Legea nr. 489/2006: “(1) În România nu există religie de stat, statul este neutru față de orice credință religioasă sau ideologie atee. (2) Cultele sunt egale în fața legii și a autorităților publice.”

- Conform prevederilor art.16, alin. 1 din Constituția României, „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări”, iar atitudinea și materializarea în acte și fapte privind un regim acordat unei entități în contextul restricțiilor generale pricinuite de instaurarea stării de urgență, poate leza principii și norme juridice consacrate atât la nivel constituțional cât și legal în ceea ce privește universalitatea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale;

- Semnarea acordului de colaborare dintre MAI și BOR și acordarea acestui tratament instituțional Patriarhiei Române de către MAI, în calitatea sa de autoritate publică executivă, măsură care nu a fost în mod necesar și una adecvată, a afectat modul în care se exercită viața religioasă de către cultele recunoscute în România, mai multe categorii de cetățeni, care deși au suportat aceleași consecințe negative în contextul pandemiei, nu au putut beneficia de același tratament instituțional pentru celebrarea sărbătorilor de Paște.

În contextul în care reprezentanții altor culte religioase decât cea creștin ortodoxă nu au cerut un acord similar, în temeiul art. 9, alin. 5 din Legea nr. 489/2006, se poate interpreta că este vorba de înțelegerea de către aceste culte a contextului riscant al pandemiei, precum și de conformarea necondiționată a acestora în fața deciziilor emise de autorități și în fața argumentelor aduse de specialiștii din domeniul medical. Statul român nu a semnat un acord similar cu reprezentanții celorlalte cultelor religioase, care au celebrat Paștele pe rit vestic în data de 12 aprilie 2020 (respectiv Biserica Romano-Catolică, Biserica Evanghelică Luterană, Biserica Reformată Calvină, Biserica Unitariană ș.a.) ori cu cei ai religiei iudaice, care au celebrat în intervalul 8-16 aprilie 2020 sărbătoarea de Pesah și nici cu Biserica Română Unită Greco-Catolică care a celebrat Paștele în data de 19.04.2020, introducând un regim preferențial cultului creștin ortodox, care să faciliteze practica liturgică în context epidemic. În cazul celorlalți cetățeni aparținând celorlalte culte nu au fost instituite acorduri sau excepții similare, privilegierea unui cult creștin majoritar în raport cu alte practici similare devenind evidentă prin raportare la situația că, în data de 12 aprilie 2020, în limita tipicului confesional, persoanele aparținând celorlalte culte religioase, nu au beneficiat de aceeași libertate așa cum au beneficiat credincioșii creștin ortodocși.

46. Având în vedere justificările reținute mai sus, Colegiul director constată că nu există o justificare obiectivă, semnarea acordului pentru organizarea Sărbătorilor Pascale în condiții de pandemie doar cu Biserica Ortodoxă Română și lipsa unui acord cu privire la reguli de participare la Sărbătorile Pascale din anul 2020 pentru toate cultele creștine recunoscute de lege, reprezintă faptă de discriminare, fiind îndeplinite condițiile faptei de discriminare conform prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 2 alin. (4) din OG nr. 137/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

47. Relativ la faptă, Colegiul constată și incidența art. 2, alin. (4) din OG.137/2000, republicată: *„(4) orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”*

48. Colegiul director al CNCD consideră de bun augur introducerea unei recomandări astfel încât Ministerul Afacerilor Interne să respecte, pe viitor, obligația de echidistanță față de toate cultele recunoscute din România și să stabilească reguli nediscriminatorii pentru toate cultele religioase, în exercitarea dreptului la libertatea conștiinței.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu 7 voturi pentru, unul împotriva și o abținere** din numărul de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respingerea excepției lipsei calității procesuale active, excepție invocată din oficiu și de către partea reclamată.
2. Respingerea excepției lipsei obiectului, excepție invocată de către partea reclamată.
3. Faptele sesizate de către petenți intră sub incidența dispozițiilor art. 2 alin. (1) și art. 2 alin. (4) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată și reprezintă fapte de discriminare.
4. Sancționarea reclamantului cu avertisment, pentru faptele prevăzute art. 2, alin. (1) și art. 2, alin. (4) din OG nr. 137/2000, republicată, conform art. 26 alin. 1 al OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată coroborate cu prevederile OG nr. 2/2001.
5. Recomandarea pentru Ministerul Afacerilor Interne ca, pe viitor, să respecte obligația de echidistanță față de toate cultele religioase recunoscute din România și să stabilească reguli nediscriminatorii în exercitarea dreptului la libertatea conștiinței.
6. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004, a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 30.09.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – membru, ADRIAN NICOLAE DIACONU – membru, HORIA GRAMA– membru, MARIA MOȚA– membru, MARIA LAZĂR – membru, HALLER ISZTVAN – membru, POPA CLAUDIA SORINA – membru, OLTEANU CĂTĂLINA – membru, CRISTIAN JURA - membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din data de 24.03.2020.

**AZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Motivat/redactat: AND/FL

Data: 30.10.2020

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.